ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 27ης Φεβρουαρίου 2003 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-307/00 έως C-311/00,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις του Raad van State (Κάτω Χώρες) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με τις οποίες ζητείται, στο πλαίσιο των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Oliehandel Koeweit BV (C-307/00),

Slibverwerking Noord-Brabant NV,

Glückauf Sondershausen Entwicklungs- und Sicherungsgesellschaft mbH (C-308/00),

PPG Industries Fiber Glass BV (C-309/00),

Stork Veco BV (C-310/00),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

Sturing Afvalverwijdering Noord-Brabant NV,

Afvalverbranding Zuid Nederland NV,

Mineralplus Gesellschaft für Mineralstoffaufbereitung und Verwertung mbH, πρώην UTR Umwelt GmbH (C-311/00)

και

Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους (ΕΕ L 30, σ. 1), της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32), και με την απόφαση 96/350/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 1996 (ΕΕ L 135, σ. 32), της οδηγίας 96/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 1996, για τη διάθεση των πολυχλωροδιφαινυλίων και των πολυχλωροτριφαινυλίων (PCB/PCT) (ΕΕ L 243, σ. 31), και της οδηγίας 75/439/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 1975, περί διαθέσεως των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 77), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/101/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986 (ΕΕ 1987, L 42, σ. 43), καθώς και ως προς το κύρος του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού 259/93,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους D. A. O. Edward, προεδρεύοντα του πέμπτου τμήματος, A. La Pergola (εισηγητή), P. Jann, S. von Bahr και A. Rosas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: R. Grass

αφού το αιτούν δικαστήριο ενημερώθηκε ότι το Δικαστήριο προτίθεται να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3, του Κανονισμού της ενώπιόν του Διαδικασίας,

αφού οι ενδιαφερόμενοι κατά το άρθρο του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου κλήθηκαν να υποβάλουν τις τυχόν παρατηρήσεις τους επ' αυτού,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με διατάξεις της 8ης Αυγούστου 2000, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 16 Αυγούστου 2000, το Raad van State έθεσε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ

διάφορα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους (ΕΕ L 30, σ. 1, στο εξής: κανονισμός), της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32), και με την απόφαση 96/350/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 1996 (ΕΕ L 135, σ. 32, στο εξής: οδηγία περί αποβλήτων), της οδηγίας 96/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 1996, για τη διάθεση των πολυχλωροδιφαινυλίων και των πολυχλωροτριφαινυλίων (PCB/PCT) (ΕΕ L 243, σ. 31, στο εξής: οδηγία περί των PCB και PCT), και της οδηγίας 75/439/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 1975, περί διαθέσεως των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 77), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/101/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986 (ΕΕ 1987, L 42, σ. 43, στο εξής: οδηγία περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων), καθώς και ως προς το κύρος του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ, αφενός, της Oliehandel Koeweit BV (στο εξής: OHK) (C-307/00), της Slibverwerking Noord-Brabant NV και της Glückauf Sondershausen Entwicklungs- und Sicherungsgesellschaft mbH (στο εξής αντιστοίχως: SNB και GSES) (C-308/00), της PPG Industries Fiber Glass BV (στο εξής: PPGIFG) (C-309/00), της Stork Veco BV (στο εξής: SV) (C-310/00) καθώς και της Sturing Afvalverwijdering Noord-Brabant NV, της Afvalverbranding Zuid Nederland NV και της Mineralplus Gesellschaft für Mineralstoffaufbereitung und Verwertung mbH (στο εξής αντιστοίχως: SANB, AZN και MGMV) (C-311/00) και, αφετέρου, του Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (Υπουργού Στεγάσεως, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, στο εξής: Υπουργός), σχετικά με αντιρρήσεις που προβλήθηκαν από αυτόν κατά σχεδίων μεταφοράς αποβλήτων μεταξύ των Κάτω Χωρών και της Γερμανίας που ανακοινώθηκαν από τις OHK, SNB, SV και AZN και σχετικά με χρηματική ποινή που επιβλήθηκε από τον Υπουργό στην PPGIFG για το ότι η τελευταία προέβη σε τέτοια μεταφορά αποβλήτων χωρίς να την ανακοινώσει προηγουμένως.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

Η οδηγία περί αποβλήτων

3 Η οδηγία περί αποβλήτων έχει ως βασικό στόχο την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος από τις επιβλαβείς συνέπειες που έχουν η συγκέντρωση, η μεταφορά, η επεξεργασία, η αποθήκευση και η απόθεση αποβλήτων. Ειδικότερα, στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αυτής εκτίθεται ότι πρέπει να ευνοείται η ανάκτηση των αποβλήτων και η χρησιμοποίηση των ανακτωμένων υλικών, προκειμένου να διατηρούνται οι φυσικοί πόροι.

4 Η οδηγία περί αποβλήτων ορίζει, στο άρθρο της 1, στοιχείο ε', ως *«διάθεση»* «κάθε εργασία που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙ Α» και, στο στοιχείο στ' του ίδιου άρθρου, ως «αξιοποίηση» «κάθε εργασία που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙ Β».

5 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής διευκρινίζει:

«Ειδικές επί μέρους ή συμπληρωματικές της παρούσας οδηγίας διατάξεις οι οποίες αποβλέπουν στη ρύθμιση της διαχείρισης ορισμένων κατηγοριών αποβλήτων είναι δυνατό να θεσπιστούν από χωριστές οδηγίες.»

6 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα για να προωθήσουν:

α) κατά πρώτον, την πρόληψη ή τη μείωση της παραγωγής και της βλαπτικότητας των αποβλήτων [...]·

β) εν συνεχεία:

— την αξιοποίηση των αποβλήτων με ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση ή ανάκτηση ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια που έχει στόχο την παραγωγή δευτερογενών πρώτων υλών

ή

— τη χρησιμοποίηση των αποβλήτων ως πηγή ενέργειας».

7 Το άρθρο 5 της οδηγίας περί αποβλήτων ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, σε συνεργασία με άλλα κράτη μέλη εφόσον αυτό παρίσταται αναγκαίο ή σκόπιμο, ώστε να δημιουργηθεί ολο-

κληρωμένο και κατάλληλο δίκτυο εγκαταστάσεων διάθεσης των αποβλήτων, που θα λαμβάνει υπόψη τις καλύτερες διαθέσιμες τεχνολογίες που δεν συνεπάγονται υπερβολικό κόστος. Το δίκτυο αυτό πρέπει να επιτρέπει στην Κοινότητα ως σύνολο να καταστεί αυτάρκης στον τομέα της διάθεσης των αποβλήτων και στα κράτη μέλη να τείνουν χωριστά προς το στόχο αυτό, λαμβανομένων υπόψη των γεωγραφικών συνθηκών ή της ανάγκης ειδικών εγκαταστάσεων για ορισμένες κατηγορίες αποβλήτων.

2. Το δίκτυο αυτό πρέπει να επιτρέπει ακόμη τη διάθεση των αποβλήτων σε μία από τις πλησιέστερες κατάλληλες εγκαταστάσεις, με χρησιμοποίηση των καταλληλότερων μεθόδων και τεχνολογιών για την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας.»

8 Κατά το άρθρο 7 της ίδιας οδηγίας:

«1. Για την επίτευξη των στόχων των άρθρων 3, 4 και 5, η αρμόδια αρχή ή αρχές που προβλέπονται στο άρθρο 6 υποχρεούνται να συντάξουν, το ταχύτερο δυνατό, ένα ή περισσότερα σχέδια διαχείρισης των αποβλήτων [...].

[...]

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να εμποδίσουν μεταφορές αποβλήτων οι οποίες αντιβαίνουν προς τα σχέδια διαχείρισης. Ενημερώνουν σχετικά την Επιτροπή και τα υπόλοιπα κράτη μέλη.»

9 Κατά το παράρτημα ΙΙ Α της οδηγίας περί αποβλήτων, το οποίο επιγράφεται «Εργασίες διάθεσης»:

«*Σημ.* Σκοπός του παρόντος παραρτήματος είναι η απαρίθμηση των [εργασιών] διάθεσης αποβλήτων που εκτελούνται στην πράξη. [...]

D 1 Εναπόθεση εντός ή επί του εδάφους (π.χ. σε χώρους ταφής αποβλήτων κ.λπ.)

[...]

D 3 Βαθεία έγχυση (π.χ. έγχυση ρευστών αποβλήτων σε γεωτρήσεις, αλατούχα κοιτάσματα ή φυσικούς χώρους εναπόθεσης κ.λπ.)

[...]

D 9 Φυσικοχημική επεξεργασία που δεν αναφέρεται σε άλλο σημείο του παρόντος παραρτήματος, και η οποία έχει ως αποτέλεσμα το σχηματισμό τελικών ενώσεων ή μειγμάτων που διατίθενται με κάποιο από τους τρόπους που αναφέρονται στα παραρτήματα D 1 έως D 12 (π.χ. εξάτμιση, ξήρανση, διαπύρωση κ.λπ.)

D 10 Καύση στο έδαφος

[...]

D 12 Μόνιμη εναποθήκευση (π.χ. εναπόθεση δοχείων σε ορυχείο κ.λπ.)

D 13 Ανάμειξη αποβλήτων πριν υποβληθούν σε μια από τις εργασίες που αναφέρονται στα σημεία D 1 έως D 12

[...]».

10 Κατά το παράρτημα ΙΙ Β της ίδιας οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Εργασίες [αξιοποίησης]»

«*Σημ.*: Με το παρόν παράρτημα αποσκοπείται η καταγραφή εργασιών [αξιοποίησης] όπως αυτές εκτελούνται στην πράξη [...].

R 1 Χρήση ως καυσίμου ή άλλου μέσου παραγωγής ενέργειας

[...]

R 4 Ανακύκλωση/ανάκτηση μετάλλων και μεταλλικών ενώσεων

R 5 Ανακύκλωση/ανάκτηση άλλων ανοργάνων υλών

R 6 Αναγέννηση οξέων ή βάσεων

[...]

R 10 Εμπλουτισμός εδάφους με θετικά αποτελέσματα για τη γεωργία και το περιβάλλον

R 11 Χρήσεις καταλοίπων από τις εργασίες που αναφέρονται στα σημεία R 1 έως R 10

[...]».

Ο κανονισμός

11 Ο κανονισμός οργανώνει ειδικά την παρακολούθηση και τον έλεγχο της μεταφοράς αποβλήτων μεταξύ κρατών μελών.

12 Ο κανονισμός ορίζει, στο άρθρο του 2, στοιχείο θ', ως «διάθεση» τις εργασίες που ορίζονται στο άρθρο 1, στοιχείο ε', της οδηγίας περί αποβλήτων και, στο άρθρο του 2, στοιχείο ια', ως «αξιοποίηση» τις εργασίες που ορίζονται στο άρθρο 1, στοιχείο στ', της οδηγίας αυτής.

13 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού:

«Εξαιρούνται επίσης από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, οι μεταφορές αποβλήτων που προορίζονται για αξιοποίηση και απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ, εκτός από τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στα στοιχεία β', γ', δ' και ε', στο άρθρο 11 και στο άρθρο 17 παράγραφοι 1, 2 και 3.»

14 Ο τίτλος ΙΙ του κανονισμού, ο οποίος επιγράφεται «Μεταφορά αποβλήτων μεταξύ των κρατών μελών», περιλαμβάνει μεταξύ άλλων το κεφάλαιο Α, το οποίο αποτελείται από τα άρθρα 3 έως 5 και αφορά την εφαρμοστέα διαδικασία επί της μεταφοράς αποβλήτων προς διάθεση, και το κεφάλαιο Β, το οποίο αποτελείται από τα άρθρα 6 έως 11 και αφορά την εφαρμοστέα διαδικασία επί της μεταφοράς αποβλήτων προς αξιοποίηση.

15 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει:

«Όταν ο κοινοποιών προτίθεται να μεταφέρει απόβλητα προς αξιοποίηση που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙΙ από ένα κράτος μέλος σε άλλο ή/και να τα διαμετακομίσει μέσω ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών, και με την επιφύλαξη του άρθρου 25, παράγραφος 2, και του άρθρου 26, παράγραφος 2, διαβιβάζει κοινοποίηση στην αρμόδια αρχή προορισμού και αποστέλλει αντίγραφο της κοινοποίησης στις αρμόδιες αρχές αποστολής και διαμετακόμισης, και στον παραλήπτη.»

16 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού έχει ως εξής:

«Όταν ο κοινοποιών προτίθεται να μεταφέρει απόβλητα προς διάθεση από ένα κράτος μέλος σε άλλο ή/και να τα διαμετακομίσει μέσω ενός ή περισσοτέρων άλλων κρατών μελών, και με την επιφύλαξη του άρθρου 25, παράγραφος 2, και του άρθρου 26, παράγραφος 2, διαβιβάζει κοινοποίηση στην αρμόδια αρχή προορισμού και αποστέλλει αντίγραφο της κοινοποίησης στις αρμόδιες αρχές αποστολής και διαμετακόμισης και στον παραλήπτη.»

17 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού, οι αντιρρήσεις και όροι που οι αρμόδιες αρχές προορισμού, αποστολής και διαμετακομίσεως μπορούν να διατυπώσουν σε σχέση με μεταφορά αποβλήτων προς διάθεση πρέπει να βασίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου αυτού.

18 Το άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού ορίζει:

«Οι αρμόδιες αρχές αποστολής και προορισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις γεωγραφικές συνθήκες ή την ανάγκη ειδικευμένων εγκαταστάσεων για ορισμένα είδη

αποβλήτων, δύνανται να προβάλουν αιτιολογημένες αντιρρήσεις για τη σχεδιαζόμενη μεταφορά αν δεν είναι σύμφωνη με την οδηγία 75/442/ΕΟΚ, και ιδίως με τα άρθρα 5 και 7:

i) προκειμένου να εφαρμόσουν την αρχή της αυτάρκειας σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.»

19 Το άρθρο 10 του κανονισμού ορίζει:

«Οι μεταφορές αποβλήτων προς αξιοποίηση που απαριθμεί το παράρτημα IV [...] υπόκεινται στις ίδιες διαδικασίες με εκείνες που ορίζονται στα άρθρα 6 έως 8, εκτός εάν απαιτείται έγγραφη συγκατάθεση των ενδιαφερομένων αρμόδιων αρχών πριν αρχίσει η μεταφορά.»

20 Ο κατάλογος αποβλήτων που περιέχεται στο παράρτημα IV του κανονισμού περιλαμβάνει μεταξύ άλλων «[α]πόβλητα, ουσίες και είδη που περιέχουν, αποτελούνται ή έχουν μολυνθεί από πολυχλωριωμένο διφαινύλιο (PCB) ή/και πολυχλωριωμένο τριφαινύλιο (PCT) ή/και πολυβρωμιωμένο διφαινύλιο (PBB), συμπεριλαμβανομένων και όλων των αναλόγων πολυβρωμιωμένων ενώσεων με συγκέντρωση ίση ή ανώτερη των 50 mg/kg».

21 Το άρθρο 26 του κανονισμού ορίζει:

«1. Κάθε μεταφορά αποβλήτων, η οποία:

α) πραγματοποιείται χωρίς να έχει αποσταλεί η κοινοποίηση σε όλες τις ενδιαφερόμενες αρμόδιες αρχές με τον παρόντα κανονισμό, ή

[...]

ε) οδηγεί σε διάθεση ή αξιοποίηση των αποβλήτων κατά παράβαση των κοινοτικών ή διεθνών κανόνων, ή

[...]

θεωρείται παράνομη μεταφορά αποβλήτων.

2. Αν για μια τέτοια παράνομη μεταφορά υπεύθυνος είναι ο κοινοποιών, η αρμόδια αρχή αποστολής μεριμνά ώστε τα εν λόγω απόβλητα:

α) να επιστρέφονται από τον κοινοποιούντα ή, εάν είναι αναγκαίο, από την ίδια την αρμόδια αρχή στο κράτος αποστολής ή, εάν αυτό είναι πρακτικώς ανέφικτο,

β) να διατίθενται ή να αξιοποιούνται άλλως, κατά περιβαλλοντικώς ορθό τρόπο,

εντός προθεσμίας 30 ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία η αρμόδια αρχή ενημερώθηκε για την παράνομη μεταφορά ή εντός άλλης προθεσμίας την οποία τυχόν συμφωνούν οι ενδιαφερόμενες αρμόδιες αρχές.

Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να γίνεται νέα κοινοποίηση. Κανένα κράτος μέλος αποστολής ή διαμετακόμισης δεν μπορεί να αντιταχθεί στην επιστροφή των αποβλήτων αυτών, εφόσον το ζητήσει η αρμόδια αρχή προορισμού με δεόντως αιτιολογημένη αίτηση, εξηγώντας τους λόγους της.

[...]

5. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα νομοθετικά μέτρα για να απαγορεύουν και να τιμωρούν την παράνομη μεταφορά αποβλήτων.»

Η οδηγία περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων

22 Από την έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 87/101, που τροποποίησε την οδηγία περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, προκύπτει ότι, λαμβανομένου υπόψη του ιδιαιτέρως επικινδύνου χαρακτήρα των PCB και PCT, ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να ενισχύσει τις κοινοτικές διατάξεις περί καύσεως ή αναγεννήσεως των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων που έχουν μολυνθεί από τις ουσίες αυτές.

23 Κατά το άρθρο 1, πέμπτη περίπτωση, της οδηγίας περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων:

«Για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[...]

— *καύση*:

η χρήση των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων ως καυσίμων με κατάλληλη ανάκτηση της παραγόμενης θερμότητας».

24 Το άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής ορίζει:

«Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν [...] ότι:

[...]

β) τα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα [...] δεν περιέχουν συγκεντρώσεις PCB/PCT μεγαλύτερες από 50 ppm.»

25 Βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία περί των PCB και PCT, τα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια που περιέχουν PCB ή PCT άνω των 50 ppm υπόκεινται στις διατάξεις της δεύτερης οδηγίας.

Η οδηγία περί των PCB και PCT

26 Κατά το άρθρο της 1, η οδηγία περί των PCB και PCT έχει ως αντικείμενο την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ελεγχόμενη διάθεση των PCB, την απολύμανση ή διάθεση των συσκευών που περιέχουν PCB και/ή τη διάθεση των χρησιμοποιημένων PCB, προκειμένου τα PCB να διατίθενται πλήρως βάσει των διατάξεων της οδηγίας αυτής.

27 Από το άρθρο 2, στοιχεία α' και γ', της οδηγίας περί των PCB και PCT προκύπτει ότι, για την εφαρμογή της οδηγίας αυτής, νοείται ως «PCB», μεταξύ άλλων, κάθε μείγμα με συσσωρευμένη περιεκτικότητα PCB και PCT ανώτερη του 0,005 % κατά βάρος και ως «χρησιμοποιημένο PCB» κάθε PCB που θεωρείται απόβλητο υπό την έννοια της οδηγίας περί αποβλήτων.

28 Το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας περί των PCB και PCT ορίζει, για την εφαρμογή της οδηγίας αυτής, ως «διάθεση» τις «εργασίες διάθεσης D 8, D 9, D 10, D 12 (μόνο για ασφαλή, βαθιά, υπόγεια εναποθήκευση σε σχηματισμούς από στεγνό βράχο και μόνο για συσκευές που περιέχουν PCB και χρησιμοποιημένα PCB αλλά δεν μπορούν να απολυμανθούν) και D 15» που εμφαίνονται στο παράρτημα II A της οδηγίας περί αποβλήτων.

29 Κατά το άρθρο 3 της οδηγίας περί των PCB και PCT:

«Με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεών τους, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλιστεί η διάθεση των χρησιμοποιημένων PCB και η απολύμανση ή η διάθεση των PCB και των συσκευών που περιέχουν PCB, το ταχύτερο δυνατόν. [...]»

30 Το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής ορίζει:

«Όταν η διάθεση συνίσταται σε αποτέφρωση, εφαρμόζεται η οδηγία 94/67/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1994, για την αποτέφρωση των επικινδύνων αποβλήτων [...]. Μπορούν να γίνουν δεκτές και άλλες μέθοδοι διάθεσης PCB, χρησιμοποιημένων PCB ή/και συσκευών που περιέχουν PCB, υπό τον όρο ότι οι μέθοδοι αυτές επιτυγχάνουν ισοδύναμες προδιαγραφές ασφαλείας του περιβάλλοντος — σε σχέση προς την αποτέφρωση — και πληρούν τις τεχνικές απαιτήσεις οι οποίες αναφέρονται ως οι καλύτερες διαθέσιμες τεχνικές.»

Η εθνική ρύθμιση

31 Στις Κάτω Χώρες, η εφαρμογή του κανονισμού εξασφαλίζεται κυρίως με τον Wet milieubeheer (νόμο περί προστασίας του περιβάλλοντος, *Staatsblad* 1994, 311, στο εξής: WMB).

32 Το άρθρο 10.44e του WMB απαγορεύει τις μεταφορές που θεωρούνται παράνομες από το άρθρο 26, παράγραφος 1, του κανονισμού.

33 Το Meerjarenplan gevaarlijke afvalstoffen (πολυετές σχέδιο διαχειρίσεως επικινδύνων αποβλήτων, στο εξής: MJP GA II) αποτελεί κατά το άρθρο 7 της οδηγίας περί αποβλήτων σχέδιο διαχειρίσεως αποβλήτων. Τα επικίνδυνα απόβλητα τα οποία καλύπτονται από το MJP GA II απαριθμούνται στο Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen (διάταγμα περί καθορισμού των επικινδύνων αποβλήτων) της 25ης Νοεμβρίου 1993 (*Staatsblad*, 617, στο εξής: BAGA).

34 Από την παράγραφο 8.2 του MJP GA II προκύπτει ότι, όταν στις Κάτω Χώρες υφίσταται επαρκής δυνατότητα να εξασφαλιστεί η οριστική διάθεση επικινδύνων αποβλήτων, η μεταφορά τους προς διάθεση κατ' αρχήν απαγορεύεται, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέχεια της διαθέσεως αυτής στις Κάτω Χώρες σύμφωνα με την αρχή της αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο.

35 Επιπλέον, το μέρος II του MJP GA II θέτει ειδικότερους κανόνες για τους επιμέρους κλάδους.

36 Έτσι, το κλαδικό σχέδιο 18, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αποτέφρωση των επικινδύνων αποβλήτων», ορίζει ότι η αποτέφρωση ορυκτελαίων που περιέχουν PCB αποτελεί πάντοτε εργασία διαθέσεως υπό την έννοια του σημείου D 10 του παραρτήματος II A της οδηγίας περί αποβλήτων, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων δημιουργίας και/ή ανεπαρκούς αποτεφρώσεως επιβλαβών ουσιών για το περιβάλλον οι οποίοι οφείλονται στη χρησιμοποίηση των ουσιών αυτών ως καυσίμου. Επίσης, προβλέπεται ότι μόνο στις περιπτώσεις που προσωρινώς δεν υπάρχει επαρκής δυνατότητα, ή που είναι τεχνικώς αδύνατο, να αποτεφρωθούν τα απόβλητα αυτά στις Κάτω Χώρες δύναται να επιτραπεί, για την οριστική διάθεση των αποβλήτων αυτών, η εξαγωγή σε μονάδα της αλλοδαπής ειδικευμένη στην αποτέφρωση επικινδύνων αποβλήτων.

37 Το κλαδικό σχέδιο 8 του MJP GA II, το οποίο σχέδιο φέρει τον τίτλο «Οξέα, βάσεις και απόβλητα που περιέχουν θείο», παραπέμπει στην παράγραφο 8.2 του MJP GA II. Το ίδιο συμβαίνει με το κλαδικό σχέδιο 20, το οποίο φέρει τον τίτλο «Απόβλητα C2 προς έγχυση» και διευκρινίζει ότι δεν επιτρέπεται η εξαγωγή αποβλήτων C2 προς ενταφιασμό ή απόρριψη.

38 Το σημείο 4.1.6 του παραρτήματος του Noord-Brabantse Provinciaal Milieubeleid (στο εξής: NBPM), ενός κατά το άρθρο 7 της οδηγίας περί αποβλήτων σχεδίου διαχειρίσεως αποβλήτων, το οποίο καταρτίστηκε σε επαρχιακό επίπεδο και καλύπτει τα μη επικίνδυνα απόβλητα, διευκρινίζει ότι η αρχή της αυτάρκειας κατά την οποία κάθε κράτος μέλος ή κάθε επαρχία κατ' αρχήν οφείλει να επεξεργάζεται τα δικά του ή τα δικά της απόβλητα αποτελεί κατευθυντήρια αρχή που διέπει τις αποφάσεις επί των αιτήσεων εισαγωγής ή εξαγωγής αποβλήτων.

Οι διαφορές στις κύριες δίκες

Στην υπόθεση C-307/00

39 Με απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 1998, που έλαβε κατ' εφαρμογήν των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού και του MJP GA II, ο Υπουργός προέβαλε αντίρρηση κατά του σχεδίου της OHK να μεταφέρει στη Γερμανία 1 000 τόνους χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων με συγκέντρωση PCB ανώτερη των 50 ppm, τα οποία αποτελούν επικίνδυνο απόβλητο υπό την έννοια του BAGA. Κατά την ανακοίνωση στην οποία προέβη η OHK, τα εν λόγω ορυκτέλαια επρόκειτο να αξιοποιηθούν μέσω της εργασίας του σημείου R 1 του παραρτήματος II B της οδηγίας περί αποβλήτων. Ειδικότερα, επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμο προς παραγωγή της αναγκαίας ενέργειας για τη λειτουργία του διυλιστηρίου πετρελαίου που εκμεταλλεύεται η εταιρία Mineralöl Raffinerie Dollbergen GmbH.

40 Δεδομένου ότι η διοικητική της ένσταση απορρίφθηκε από τον Υπουργό με απόφαση της 9ης Οκτωβρίου 1998, η OHK άσκησε προσφυγή ενώπιον του Raad van State.

41 Στηριζόμενος μεταξύ άλλων στο κλαδικό σχέδιο 18 του MJP GA II, ο Υπουργός θεωρεί ότι η σχεδιαζόμενη εργασία αποτελεί εργασία διαθέσεως υπό την έννοια του σημείου D 10 του παραρτήματος II Α της οδηγίας περί αποβλήτων. Κατά συνέπεια, λαμβανομένου υπόψη ότι στις Κάτω Χώρες υφίσταται επαρκής δυνατότητα διαθέσεως, ο Υπουργός θεωρεί υποχρέωσή του να εναντιωθεί κατά την παράγραφο 8.2 του MJP GA II στην επίμαχη στην κύρια δίκη μεταφορά, προκειμένου να εξασφαλιστεί η διατήρηση της δυνατότητας αυτής και να διαφυλαχθεί η αυτάρκεια σε εθνικό επίπεδο.

42 Προς στήριξη της προσφυγής της, η OHK ισχυρίζεται στην ουσία ότι ο Υπουργός αβάσιμα εναντιώθηκε στη σχετική μεταφορά, καθόσον η σχεδιαζόμενη χρησιμοποίηση των αποβλήτων αποτελεί εργασία αξιοποιήσεως υπό την έννοια του σημείου R 1 του παραρτήματος II Β της οδηγίας περί αποβλήτων. Εν προκειμένω, υπογραμμίζει μεταξύ άλλων ότι τα PCB περιλαμβάνονται στον κατάλογο αποβλήτων που παρατίθεται στο παράρτημα IV του κανονισμού, για τα οποία το άρθρο 10 του κανονισμού αυτού προβλέπει τη δυνατότητα αξιοποιήσεως. Επιπλέον, η καύση των σχετικών ορυκτελαίων παράγει καθαρή θετική ενέργεια και, αντιθέτως προς την αποτέφρωση, καθιστά δυνατή την πλήρη διάθεση των PCB.

43 Επικουρικώς, η OHK υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν η σχεδιαζόμενη καύση χαρακτηριστεί ως διάθεση, η αντίρρηση που προέβαλε ο Υπουργός διατυπώθηκε κατά παραγνώριση της αρχής της αυτάρκειας κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού. Συγκεκριμένα, όπως δείχνει ιδίως το άρθρο 5 της οδηγίας περί αποβλήτων, ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε προ πάντων να επιτυγχάνεται ο στόχος αυτάρκειας σε κοινοτικό επίπεδο, η δε επιδίωξη του στόχου αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο υποτάσσεται στον πρώτο στόχο. Διαφορετικά, αν η αρχή αυτή ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι έχει ως σκοπό να εξασφαλίζει αυτάρκεια σε εθνικό επίπεδο εις βάρος της ελεύθερης κυκλοφορίας των αποβλήτων και της ποιοτικής τους επεξεργασίας, η εν λόγω αρχή θα αντίκειται στο άρθρο 29 ΕΚ, καθόσον ουδείς από τους δικαιολογητικούς λόγους που δέχεται το άρθρο 30 ΕΚ θα μπορεί να τύχει επικλήσεως.

44 Ενώπιον του αιτούντος δικατηρίου, ο Υπουργός εμμένει στο ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη εργασία αποτελεί όντως διάθεση. Εν προκειμένω, ισχυρίζεται μεταξύ

άλλων ότι η αδυναμία αξιοποιήσεως των επίμαχων στην κύρια δίκη αποβλήτων με καύση τους απορρέει τόσο από την υποχρέωση πλήρους διαθέσεως των PCB που προβλέπεται από την οδηγία περί των PCB και PCT όσο και από το άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων.

45 Επιπλέον, ο Υπουργός αμφισβητεί το ότι εφάρμοσε εσφαλμένως την αρχή της αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο. Ομοίως, υποστηρίζει ότι η αρχή αυτή δεν παραβλέπει το άρθρο 29 ΕΚ και ότι, σε μια περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, επιτακτική ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος δύναται να δικαιολογήσει μέτρα που περιορίζουν τις εξαγωγές αποβλήτων.

Στην υπόθεση C-308/00

46 Με απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 1998 που έλαβε κατ' εφαρμογήν των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού και του NBPM, ο Υπουργός προέβαλε αντίρρηση κατά του σχεδίου της SNB να μεταφέρει στη Γερμανία 5 000 τόνους αιωρούμενης τέφρας προερχόμενης από την αποτέφρωση ιλύος καθαρισμού λυμάτων. Κατά την ανακοίνωση στην οποία προέβη η SNB, η τέφρα αυτή επρόκειτο να αξιοποιηθεί μέσω εργασίας του σημείου R 5 του παραρτήματος II B της οδηγίας περί αποβλήτων. Ειδικότερα, επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί από την GSES για την παρασκευή κονιάματος σκυροδέματος που θα χρησιμοποιείτο για την πλήρωση στοών εγκαταλελειμμένων ορυχείων καλίου, με σκοπό να εξασφαλιστεί, σε διάφορους επιλεγμένους χώρους των ορυχείων αυτών, η αντοχή του εδάφους και έτσι να αποτραπούν τυχόν ζημίες από καθιζήσεις.

47 Δεδομένου ότι η διοικητική τους ένσταση απορρίφθηκε από τον Υπουργό με απόφαση της 26ης Ιουλίου 1999, οι SNB και GSES άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Raad van State.

48 Κατά τον Υπουργό, η προσθήκη αιωρούμενης τέφρας στο κονίαμα συνιστά εργασία διαθέσεως υπό την έννοια των σημείων D 9 ή D 13 του παραρτήματος ΙΙ Α της οδηγίας περί αποβλήτων, η δε πλήρωση στοών ορυχείου με τη βοήθεια του κονιάματος αυτού αποτελεί εργασία διαθέσεως υπό την έννοια των σημείων D 1, D 3 ή D 12 του παραρτήματος αυτού. Κατά συνέπεια, ο Υπουργός εναντιώθηκε στην εξαγωγή επικαλούμενος την αρχή της αυτάρκειας που διατυπώνεται στο σημείο 4.1.6 του παραρτήματος του NBPM.

49 Συγκεκριμένα, ο Υπουργός θεωρεί ότι εν προκειμένω ο κύριος στόχος είναι η διάθεση της τέφρας με ενταφιασμό. Εξάλλου, η επίμαχη στην κύρια δίκη εργασία δεν αντιστοιχεί σε καμία από τις εργασίες αξιοποιήσεως που απαριθμούνται περιοριστικώς στο παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας περί αποβλήτων. Ειδικότερα, η εργασία αυτή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανακύκλωση, δεδομένου ότι δεν συνεπάγεται επεξεργασία που έχει ως σκοπό να καταστήσει το απόβλητο ικανό να ξαναχρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη, αλλά το αφανίζει χωρίς δυνατότητα μεταγενέστερης ανακτήσεως. Επιπλέον, ακόμη και αν η εργασία αυτή μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως αξιοποίηση και ως διάθεση, θα έπρεπε να κρατηθεί ο δεύτερος χαρακτηρισμός και να εφαρμοστεί το αυστηρότερο προστατευτικό καθεστώς που προβλέπεται εν προκειμένω από τον κανονισμό.

50 Προς στήριξη της προσφυγής τους, οι SNB και GSES ισχυρίζονται στην ουσία ότι ο Υπουργός αβάσιμα διατύπωσε αντίρρηση για τη μεταφορά, καθόσον η σχεδιαζόμενη χρήση αποτελεί εργασία αξιοποιήσεως υπό την έννοια του σημείου R 5 του παραρτήματος ΙΙ Β της οδηγίας περί αποβλήτων. Η χρησιμοποίηση αιωρούμενης τέφρας για την παρασκευή κονιάματος καθιστά δυνατό να αποφευχθεί η χρήση πρώτων υλών για να τηρηθεί η εκ του νόμου υποχρέωση πληρώσεως των στοών εγκαταλελειμμένων ορυχείων, η δε σχεδιαζόμενη εργασία σέβεται στο σύνολό της το περιβάλλον.

51 Κατά τις SNB και GSES, το γεγονός ότι η παρασκευή κονιάματος δεν αναφέρεται ειδικά στον κατάλογο του παραρτήματος ΙΙ Β της οδηγίας περί αποβλήτων δεν ασκεί επιρροή, καθόσον στον κατάλογο αυτόν δεν γίνεται περιοριστική απαρίθμηση. Τόσο η προστασία του περιβάλλοντος όσο και η ανάγκη εξασφαλίσεως της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων οδηγούν εν προκειμένω στο να υπερισχύσει ο

χαρακτηρισμός της σχεδιζόμενης εργασίας ως αξιοποιήσεως. Κατά τα λοιπά, μέχρι τον Νοέμβριο του 1998 ο Υπουργός, στηριζόμενος στον χαρακτηρισμό αυτόν, δεν προέβαλλε αντιρρήσεις σχετικά με ανάλογες μεταφορές. Η πρακτική του Υπουργού δείχνει επίσης ότι θεωρεί ως εργασία αξιοποιήσεως τη χρησιμοποίηση αιωρούμενης τέφρας για την παρασκευή ασφαλτούχου σκυροδέματος στις Κάτω Χώρες.

52 Επικουρικώς, οι SNB και GSES ισχυρίζονται ότι, ακόμη και αν η σχεδιαζόμενη εργασία χαρακτηριστεί ως διάθεση, η διατυπωθείσα από τον Υπουργό αντίρρηση για τη μεταφορά θα είναι παράνομη καθόσον, αφενός, ο Υπουργός δεν απέδειξε ότι η διάθεση στις Κάτω Χώρες αιωρούμενης τέφρας είναι αναγκαία για τη δημιουργία και διατήρηση ολοκληρωμένου και καταλλήλου δικτύου διαθέσεως σε εθνικό επίπεδο και, αφετέρου, η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων καθώς και περιβαλλοντικές σκέψεις απαιτούν η διάθεση που είναι χρήσιμη σε άλλο κράτος μέλος να υπερισχύει της ανώφελης διαθέσεως στο κράτος μέλος καταγωγής των αποβλήτων.

53 Κατά τον Υπουργό, ο κανονισμός και η οδηγία περί αποβλήτων έχουν ως σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και όχι το να γίνει πραγματικότητα η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Η αρχή της αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο είναι σύμφωνη με το άρθρο 174, παράγραφος 2, ΕΚ, το οποίο ορίζει ότι οι προσβολές του περιβάλλοντος πρέπει να καταπολεμούνται κατά προτεραιότητα στην πηγή, καθώς και με τη Σύμβαση για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακινήσεως επικινδύνων αποβλήτων και της διαθέσεώς τους, η οποία υπεγράφη στη Βασιλεία (Ελβετία) στις 22 Μαρτίου 1989 και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 93/98/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993 (ΕΕ L 39, σ. 1).

Στην υπόθεση C-309/00

54 Η PPGIFG συνήψε με τη γερμανική εταιρία AVG/Nottenkamper OHG (στο εξής: AVG) σύμβαση βάσει της οποίας η δεύτερη ανέλαβε την υποχρέωση να επεξεργάζεται κάθε έτος 9 000 τόνους αποβλήτων από ίνες υάλου Ε παραγωγής της PPGIFG.

55 Στην AVG έχει επιτραπεί από το Landrat des Kreises Wesel η εξόρυξη αργίλου από λατομεία στο Hünxe (Γερμανία), με υποχρέωσή της να αποκαταστήσει το τοπίο στην αρχική του κατάσταση μετά την εξόρυξη. Η AVG έχει δικαίωμα να γεμίζει τις κοιλότητες που δημιουργούνται από την εκμετάλλευση του λατομείου με υλικά που απαριθμούνται περιοριστικώς από τη χορηγηθείσα σ' αυτήν άδεια και εντός των ορίων που καθορίζονται στην άδεια αυτή. Τα απόβλητα από ίνες υάλου περιλαμβάνονται στις ανόργανες ουσίες που χρησιμοποιούνται προς τούτο από την AVG.

56 Επικαλούμενος τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 10.44ε του WMB και του άρθρου 26, παράγραφος 1, του κανονισμού, ο Υπουργός, με απόφαση της 22ας Μαρτίου 1999, επέβαλε στην PPGIFG χρηματική ποινή 500 ολλανδικών φιορινίων ανά τόνο αποβλήτων από ίνες υάλου που μεταφέρεται από αυτή χωρίς προηγούμενη ανακοίνωση σύμφωνα με τον κανονισμό.

57 Δεδομένου ότι η διοικητική της ένσταση απορρίφθηκε από τον Υπουργό με απόφαση της 15ης Ιουλίου 1999, η PPGIFG άσκησε προσφυγή ενώπιον του Raad van State.

58 Κατά τον Υπουργό, η πλήρωση λατομείου αργίλου αποτελεί εργασία διαθέσεως υπό την έννοια των σημείων D 1, D 9 ή D 13 του παραρτήματος II Α της οδηγίας περί αποβλήτων, οπότε απαιτείται προηγούμενη ανακοίνωση σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού.

59 Εν προκειμένω, ο κύριος στόχος είναι όντως η διάθεση αποβλήτων από ίνες υάλου. Εξάλλου, η επίμαχη στην κύρια δίκη εργασία δεν αντιστοιχεί σε καμία από τις εργασίες αξιοποιήσεως που απαριθμούνται περιοριστικώς στο παράρτημα II Β της οδηγίας περί αποβλήτων. Ειδικότερα, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανακύκλωση, δεδομένου ότι δεν συνεπάγεται επεξεργασία που έχει ως σκοπό να καταστήσει το

απόβλητο ικανό να ξαναχρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη. Επιπλέον, ακόμη και αν μια τέτοια εργασία μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως αξιοποίηση και ως διάθεση, θα έπρεπε να κρατηθεί ο δεύτερος χαρακτηρισμός και να εφαρμοστεί το αυστηρότερο προστατευτικό καθεστώς που προβλέπει εν προκειμένω ο κανονισμός.

60 Προς στήριξη της προσφυγής της, η PPGIFG ισχυρίζεται ότι οι επίμαχες στην κύρια δίκη μεταφορές, εφόσον αφορούν απόβλητα που εμπίπτουν στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού και προορίζονται για αξιοποίηση, δεν πρέπει να ανακοινωθούν βάσει του κανονισμού αυτού.

61 Συγκεκριμένα, κατά την PPGIFG, η σχεδιαζόμενη πλήρωση των λατομείων αποτελεί εργασία αξιοποιήσεως υπό την έννοια του σημείου R 5 του παραρτήματος ΙΙ Β της οδηγίας περί αποβλήτων. Τα απόβλητα από ίνες υάλου, τα οποία αποτελούν αναγνωρισμένα δομικά υλικά, αυξάνουν τη στερεότητα και στεγανότητα των πρανών και των αμμωδών ζωνών των λατομείων και βοηθούν το υδραυλικό τους σύστημα. Η χρησιμοποίησή τους καθιστά δυνατό να αποφευχθεί η χρήση πρώτων υλών για να τηρηθεί η εκ του νόμου υποχρέωση πληρώσεως λατομείων. Το γεγονός ότι το παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας περί αποβλήτων δεν αναφέρει ειδικά μια εργασία πληρώσεως όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη δεν ασκεί επιρροή, δεδομένου ότι στον κατάλογο αυτόν δεν γίνεται περιοριστική απαρίθμηση. Τόσο η προστασία του περιβάλλοντος όσο και η ανάγκη εξασφαλίσεως της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων οδηγούν εν προκειμένω στο να υπερισχύσει ο χαρακτηρισμός της σχετικής εργασίας ως αξιοποιήσεως.

62 Η PPGIFG ισχυρίζεται επίσης ότι το Landrat des Kreises Wesel τής επιβεβαίωσε, με επιστολή της 28ης Ιανουαρίου 1997, ότι η πλήρωση των λατομείων του Hünxe αποτελεί εργασία αξιοποιήσεως υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 3, του νόμου Gesetz zur Förderung des Kreislaufwirtschaft und Sicherung des umweltverträglichen Beseitigung von Abfällen. Πάντως, όσον αφορά τα απόβλητα που πρέπει να χρησιμοποιηθούν στη Γερμανία, η γνωμοδότηση αυτή είναι καθοριστικής σημασίας.

Στην υπόθεση C-310/00

63 Με απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 1998 που έλαβε κατ' εφαρμογήν των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού και του MJP GA II, ο Υπουργός προέβαλε αντίρρηση κατά του σχεδίου της SV να μεταφέρει στη Γερμανία 150 τόνους διαλύματος χλωριδίου του σιδήρου, το οποίο αποτελεί επικίνδυνο απόβλητο υπό την έννοια του BAGA. Κατά την ανακοίνωση στην οποία προέβη η SV, το διάλυμα αυτό επρόκειτο να αξιοποιηθεί μέσω εργασίας των σημείων R 4, R 6 ή R 10 του παραρτήματος II B της οδηγίας περί αποβλήτων. Ειδικότερα, επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί σε μονάδα διαθέσεως αποβλήτων της εταιρίας Edelhoff Abfallbereitungstechnik GmbH & Co. για να σταθεροποιηθεί η διαδικασία αναμείξεως άλλων μεταλλικών αποβλήτων και έτσι για να διευκολυνθεί ο σχηματισμός ιζήματος των τελευταίων. Η σταθεροποιητική αυτή λειτουργία μπορεί να επιτελεστεί και από το χλωρίδιο του σιδήρου, ως πρώτη ύλη. Το ίζημα που λαμβάνεται κατ' αυτόν τον τρόπο τίθεται αργότερα σε φίλτρα σχήματος πίτας τα οποία αποτίθενται.

64 Δεδομένου ότι η διοικητική της ένσταση απορρίφθηκε από τον Υπουργό με απόφαση της 3ης Αυγούστου 1999, η SV άσκησε προσφυγή ενώπιον του Raad van State.

65 Κατά τον Υπουργό, η σχεδιαζόμενη χρήση συνιστά εργασία διαθέσεως υπό την έννοια του σημείου D 9 του παραρτήματος II A της οδηγίας περί αποβλήτων. Κατόπιν αυτού, λαμβανομένης υπόψη της υπάρξεως επαρκούς δυνατότητας διαθέσεως στις Κάτω Χώρες, ήταν υποχρεωμένος να εναντιωθεί στην επίμαχη στην κύρια δίκη μεταφορά σύμφωνα με το κλαδικό σχέδιο 8 και την παράγραφο 8.2 του MJP GA II, για να εξασφαλιστεί η διατήρηση της δυνατότητας αυτής και να διαφυλαχθεί η αυτάρκεια σε εθνικό επίπεδο.

66 Συγκεκριμένα, ο Υπουργός θεωρεί ότι εν προκειμένω ο κύριος στόχος είναι η διάθεση αποβλήτων. Εξάλλου, η επίμαχη στην κύρια δίκη εργασία δεν αντιστοιχεί σε καμία από τις εργασίες αξιοποιήσεως που απαριθμούνται περιοριστικώς στο παράρτημα

II Β της οδηγίας περί αποβλήτων. Ειδικότερα, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανακύκλωση, δεδομένου ότι δεν συνεπάγεται επεξεργασία που έχει ως σκοπό να καταστήσει το απόβλητο ικανό να ξαναχρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη. Επιπλέον, ακόμη και αν μια τέτοια εργασία μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως αξιοποίηση και ως διάθεση, θα έπρεπε να κρατηθεί ο δεύτερος χαρακτηρισμός και να εφαρμοστεί το αυστηρότερο προστατευτικό καθεστώς που προβλέπει εν προκειμένω ο κανονισμός.

67 Προς στήριξη της προσφυγής της, η SV ισχυρίζεται στην ουσία ότι ο Υπουργός αβάσιμα διατύπωσε αντίρρηση για τη μεταφορά, καθόσον η σχεδιαζόμενη χρήση συνιστά εργασία αξιοποιήσεως υπό την έννοια των σημείων R 4, R 6 ή R 10 του παραρτήματος II Β της οδηγίας περί αποβλήτων. Συγκεκριμένα, η χρήση αυτή καθιστά δυνατό να ξαναχρησιμοποιηθεί το διάλυμα χλωριδίου του σιδήρου, ενώ μειώνεται η μάζα των προς απόρριψη αποβλήτων και αποφεύγεται η χρησιμοποίηση πρώτων υλών.

Στην υπόθεση C-311/00

68 Με απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 1999 που έλαβε κατ' εφαρμογήν των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού και του MJP GA II, ο Υπουργός προέβαλε αντίρρηση κατά του σχεδίου της AZN να μεταφέρει στη Γερμανία 15 000 τόνους αιωρούμενης τέφρας «AVI» προερχόμενης από αποτέφρωση αποβλήτων, η οποία η ίδια αποτελεί επικίνδυνο απόβλητο υπό την έννοια του BAGA. Κατά την ανακοίνωση στην οποία προέβη η AZN, η τέφρα αυτή επρόκειτο να αξιοποιηθεί μέσω εργασίας κατά το σημείο R 11 του παραρτήματος II Β της οδηγίας περί αποβλήτων. Ειδικότερα, επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί από την MGMV για την παρασκευή κονιάματος σκυροδέματος.

69 Η MGMV διαθέτει άδεια, η οποία χορηγήθηκε βάσει του νόμου Bundesimmissionsschutzgesetz και της επιτρέπει να κατασκευάζει διάφορα δομικά υλικά, περιλαμβανομένου του κονιάματος σκυροδέματος. Τα υλικά αυτά πρέπει να

πληρούν τα ποιοτικά κριτήρια που καθορίζονται από την κανονιστική απόφαση Bundesgesetzliche Gesundheitsschutz-Bergverordnung. Προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε ορυχεία για τη στερέωση στοών και πηγαδιών, για τη σταθεροποίηση στρωμάτων πέτρας και για την πρόληψη καθιζήσεων, καθώς και σε στεγανά για να αποφευχθούν οι σωρεύσεις και εκρήξεις αερίων.

70 Δεδομένου ότι η διοικητική τους ένσταση απορρίφθηκε από τον Υπουργό με απόφαση της 2ας Αυγούστου 1999, οι SANB, AZN και MGMV άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Raad van State.

71 Κατά τον Υπουργό, η προσθήκη αιωρούμενης τέφρας στο κονίαμα συνιστά εργασία διαθέσεως υπό την έννοια των σημείων D 9 ή D 13 του παραρτήματος II A της οδηγίας περί αποβλήτων, η δε πλήρωση στοών ορυχείου με τη βοήθεια του κονιάματος αυτού αποτελεί εργασία διαθέσεως υπό την έννοια των σημείων D 1, D 3 ή D 12 του εν λόγω παραρτήματος. Κατόπιν αυτού, λαμβανομένης υπόψη της υπάρξεως επαρκούς δυνατότητας διαθέσεως στις Κάτω Χώρες, ήταν υποχρεωμένος να εναντιωθεί στην επίμαχη στην κύρια δίκη μεταφορά σύμφωνα με το κλαδικό σχέδιο 20 και την παράγραφο 8.2 του MJP GA II, για να εξασφαλιστεί η διατήρηση της δυνατότητας αυτής και να διαφυλαχθεί η αυτάρκεια σε εθνικό επίπεδο.

72 Συγκεκριμένα, ο Υπουργός θεωρεί ότι εν προκειμένω ο κύριος στόχος είναι η διάθεση της τέφρας με ενταφιασμό. Εξάλλου, η επίμαχη στην κύρια δίκη εργασία δεν αντιστοιχεί σε καμία από τις εργασίες αξιοποιήσεως που απαριθμούνται περιοριστικώς στο παράρτημα II B της οδηγίας περί αποβλήτων. Ειδικότερα, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανακύκλωση, δεδομένου ότι δεν συνεπάγεται επεξεργασία που έχει ως σκοπό να καταστήσει το απόβλητο ικανό να ξαναχρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη, αλλά το αφανίζει χωρίς δυνατότητα μεταγενέστερης ανακτήσεως. Επιπλέον, ακόμη και αν μια τέτοια εργασία μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως αξιοποίηση και ως διάθεση, θα έπρεπε να κρατηθεί ο δεύτερος χαρακτηρισμός και να εφαρμοστεί το αυστηρότερο προστατευτικό καθεστώς που προβλέπει εν προκειμένω ο κανονισμός.

73 Προς στήριξη της προσφυγής τους, οι SANB, AZN και MGMV ισχυρίζονται στην ουσία ότι ο Υπουργός αβάσιμα διατύπωσε αντίρρηση για τη μεταφορά, καθόσον η σχεδιαζόμενη χρησιμοποίηση συνιστά εργασία αξιοποιήσεως υπό την έννοια των σημείων R 5 ή R 11 του παραρτήματος ΙΙ Β της οδηγίας περί αποβλήτων. Η χρησιμοποίηση αιωρούμενης τέφρας για την παραγωγή δομικών υλικών θίγει ελάχιστα το περιβάλλον και καθιστά δυνατό να αποφευχθεί η χρησιμοποίηση πρώτων υλών, ενώ το κονίαμα σκυροδέματος που λαμβάνεται κατ' αυτόν τον τρόπο χρησιμοποιείται το ίδιο για τη στερέωση στοών και τοιχωμάτων των εν χρήσει ορυχείων. Επιπλέον, η απόφαση που προσβάλλεται με την προσφυγή αυτή αποκλίνει από την παλαιότερη πρακτική του Υπουργού και θίγει την ασφάλεια δικαίου.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

74 Εκτιμώντας ότι η λύση των διαφορών στις κύριες δίκες απαιτεί ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Raad van State αποφάσισε να αναστείλει τις διαδικασίες και να θέσει στο Δικαστήριο διάφορα προδικαστικά ερωτήματα.

75 Στην υπόθεση C-307/00, το Raad van State έθεσε τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Συνεπάγονται οι οδηγίες 96/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 1996, για τη διάθεση των πολυχλωροδιφαινυλίων και των πολυχλωροτριφαινυλίων (PCB και PCT), και 87/101/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την τροποποίηση της οδηγίας 75/439/ΕΟΚ, περί διαθέσεως των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την

είσοδο και έξοδό τους, έχει την έννοια ότι η μεταφορά χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων με συγκέντρωση PCB άνω των 50 ppm πρέπει πάντοτε να θεωρείται ως μεταφορά αποβλήτων που προορίζονται για διάθεση κατά την έννοια του τίτλου ΙΙ, κεφάλαιο Α, του κανονισμού 259/93, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, στοιχείο ε', της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων;

2) α) Αν στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση και ως εκ τούτου αν η μεταφορά χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων με συγκέντωση PCB άνω των 50 ppm πρέπει πάντοτε να θεωρείται ως μεταφορά προοριζομένων για διάθεση αποβλήτων, μπορεί τότε, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού 259/93, να προβληθεί αντίρρηση κατά της μεταφοράς αποκλειστικώς λόγω της ανάγκης επιτεύξεως αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο, χωρίς να έχει αποδειχθεί ότι η αυτάρκεια σε εθνικό επίπεδο είναι αναγκαία προκειμένου να επιτευχθεί αυτάρκεια σε κοινοτικό επίπεδο;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, συμβιβάζεται με το άρθρο 29 ΕΚ ο κανονισμός 259/93 κατά το μέτρο που επιτρέπει μια τέτοια απαγόρευση εξαγωγών αποκλειστικώς και μόνο βάσει της αρχής της αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο;»

76 Στην υπόθεση C-308/00, το Raad van State έθεσε τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Έχει η εργασία την οποία το παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων, αναφέρει ως εργασία R 5, ανακύκλωση ή ανάκτηση άλλων ανόργανων ουσιών, την έννοια ότι στην εργασία αυτή εμπίπτει και η «επαναχρησιμοποίηση» κατά το άρθρο 3, [παράγραφος 1,] στοιχείο β', σημείο i, της οδηγίας 75/442;

β) Πώς πρέπει, βάσει και της απαντήσεως στο ανωτέρω ερώτημα, να ερμηνευθεί η εργασία R 5; Απαιτείται για την ύπαρξη της αναφερόμενης συναφώς εργασίας να τυγχάνει η ουσία μιας επεξεργασίας, να μπορεί να χρησιμοποιηθεί περισσότερες φορές ή να μπορεί να ανακτηθεί;

2) Αν από την απάντηση στα ανωτέρω ερωτήματα προκύψει ότι μια εργασία όπως η μεταποίηση αιωρούμενης τέφρας δεν εμπίπτει στην κατηγορία R 5, οι περιεχόμενοι στα παραρτήματα II A και II B της οδηγίας 75/442 κατάλογοι εργασιών έχουν περιοριστικό χαρακτήρα ή μόνον ένας από αυτούς έχει τέτοιο χαρακτήρα και, σε καταφατική περίπτωση, ποιος;

3) α) Βάσει ποιων κριτηρίων πρέπει να καθοριστεί αν μια εργασία πρέπει να θεωρηθεί ως διάθεση ή ως αξιοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 75/442;

β) Πρέπει, όταν μια εργασία μπορεί να χαρακτηριστεί ως εργασία διαθέσεως και ως εργασία αξιοποιήσεως, να θεωρηθεί ότι υπερτερεί ο κατάλογος του παραρτήματος II A ή του παραρτήματος II B κατά τον χαρακτηρισμό της εργασίας ή κανένας από τους δύο καταλόγους δεν υπερτερεί του άλλου;

4) Πρέπει η γνώμη της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους αποστολής ή του κράτους μέλους προορισμού να είναι καθοριστική για το ζήτημα αν μια εργασία πρέπει να χαρακτηριστεί ως διάθεση ή ως αξιοποίηση;

5) α) Αν η μεταφορά αιωρούμενης τέφρας πρέπει να θεωρηθεί ως μεταφορά προοριζομένων για διάθεση αποβλήτων, μπορεί τότε, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους, να προβληθεί αντίρρηση κατά της μεταφοράς αποκλειστικώς λόγω της ανάγκης επιτεύξεως αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο, χωρίς να έχει αποδειχθεί ότι η αυτάρκεια σε εθνικό επίπεδο είναι αναγκαία προκειμένου να επιτευχθεί αυτάρκεια σε κοινοτικό επίπεδο;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, συμβιβάζεται με το άρθρο 29 ΕΚ ο κανονισμός 259/93 κατά το μέτρο που επιτρέπει μια τέτοια απαγόρευση εξαγωγών αποκλειστικώς και μόνο βάσει της αρχής της αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο;»

77 Στην υπόθεση C-309/00, το Raad van State έθεσε τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Έχει η εργασία την οποία το παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων, αναφέρει ως εργασία R 5, ανακύκλωση ή ανάκτηση άλλων ανόργανων ουσιών, την έννοια ότι στην εργασία αυτή εμπίπτει και η "επαναχρησιμοποίηση" κατά το άρθρο 3, [παράγραφος 1,] στοιχείο β', σημείο i, της οδηγίας 75/442;

β) Πώς πρέπει, βάσει και της απαντήσεως στο ανωτέρω ερώτημα, να ερμηνευθεί η εργασία R 5; Απαιτείται για την ύπαρξη της αναφερόμενης συναφώς εργασίας να τυγχάνει η ουσία μιας επεξεργασίας, να μπορεί να χρησιμοποιηθεί περισσότερες φορές ή να μπορεί να ανακτηθεί;

2) Αν από την απάντηση στα ανωτέρω ερωτήματα προκύψει ότι μια εργασία όπως η πλήρωση λατομείου αργίλου δεν εμπίπτει στην κατηγορία R 5, οι περιεχόμενοι στα παραρτήματα II A και II B της οδηγίας 75/442 κατάλογοι εργασιών έχουν περιοριστικό χαρακτήρα ή μόνον ένας από αυτούς έχει τέτοιο χαρακτήρα και, σε καταφατική περίπτωση, ποιος;

3) α) Βάσει ποιων κριτηρίων πρέπει να καθοριστεί αν μια εργασία πρέπει να θεωρηθεί ως διάθεση ή ως αξιοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 75/442;

β) Πρέπει, όταν μια εργασία μπορεί να χαρακτηριστεί ως εργασία διαθέσεως και ως εργασία αξιοποιήσεως, να θεωρηθεί ότι υπερτερεί ο κατάλογος του παραρτήματος II A ή του παραρτήματος II B κατά τον χαρακτηρισμό της εργασίας ή κανένας από τους δύο καταλόγους δεν υπερτερεί του άλλου;

4) Πρέπει η γνώμη της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους αποστολής ή του κράτους μέλους προορισμού να είναι καθοριστική για το ζήτημα αν μια εργασία πρέπει να χαρακτηριστεί ως διάθεση ή ως αξιοποίηση;»

78 Στην υπόθεση C-310/00, το Raad van State έθεσε τα ακόλουθα προδικαστικά ερώτηματα:

«1) α) Έχει η εργασία την οποία το παράρτημα II B της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων, αναφέρει ως εργασία R 4, ανακύκλωση ή ανάκτηση μετάλλων ή μεταλλικών ενώσεων, την έννοια ότι στην εργασία αυτή εμπίπτει και η «επαναχρησιμοποίηση» κατά το άρθρο 3, [παράγραφος 1,] στοιχείο β', σημείο i, της οδηγίας 75/442;

β) Πώς πρέπει, βάσει και της απαντήσεως στο ανωτέρω ερώτημα, να ερμηνευθεί η εργασία R 4; Απαιτείται για την ύπαρξη της αναφερόμενης συναφώς εργασίας να τυγχάνει η ουσία μιας επεξεργασίας, να μπορεί να χρησιμοποιηθεί περισσότερες φορές ή να μπορεί να ανακτηθεί;

2) Αν από την απάντηση στα ανωτέρω ερωτήματα προκύψει ότι μια εργασία όπως η επεξεργασία διαλύματος χλωριούχου σιδήρου δεν εμπίπτει στην εργασία R 4, οι περιεχόμενοι στα παραρτήματα ΙΙ Α και ΙΙ Β της οδηγίας 75/442 κατάλογοι εργασιών έχουν περιοριστικό χαρακτήρα ή μόνον ένας από αυτούς έχει τέτοιο χαρακτήρα και, σε καταφατική περίπτωση, ποιος;

3) α) Βάσει ποιων κριτηρίων πρέπει να καθοριστεί αν μια εργασία πρέπει να θεωρηθεί ως διάθεση ή ως αξιοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 75/442;

β) Πρέπει, όταν μια εργασία μπορεί να χαρακτηριστεί ως εργασία διαθέσεως και ως εργασία αξιοποιήσεως, να θεωρηθεί ότι υπερτερεί ο κατάλογος του παραρτήματος ΙΙ Α ή του παραρτήματος ΙΙ Β κατά τον χαρακτηρισμό της εργασίας ή κανένας από τους δύο καταλόγους δεν υπερτερεί του άλλου;

4) α) Αν η μεταφορά διαλύματος χλωριδίου σιδήρου πρέπει να θεωρηθεί ως μεταφορά προοριζομένων για διάθεση αποβλήτων, μπορεί τότε, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους, να προβληθεί αντίρρηση κατά της μεταφοράς αποκλειστικώς λόγω της ανάγκης επιτεύξεως αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο, χωρίς να έχει αποδειχθεί ότι η αυτάρκεια σε εθνικό επίπεδο είναι αναγκαία προκειμένου να επιτευχθεί αυτάρκεια σε κοινοτικό επίπεδο;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, συμβιβάζεται με το άρθρο 29 ΕΚ ο κανονισμός 259/93 κατά το μέτρο που επιτρέπει μια τέτοια απαγόρευση εξαγωγών αποκλειστικώς και μόνο βάσει της αρχής της αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο;»

79 Στην υπόθεση C-311/00, το Raad van State έθεσε τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Έχει η εργασία την οποία το παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων, αναφέρει ως εργασία R 5, ανακύκλωση ή ανάκτηση άλλων ανόργανων ουσιών, την έννοια ότι στην εργασία αυτή εμπίπτει και η «επαναχρησιμοποίηση» κατά το άρθρο 3, [παράγραφος 1,] στοιχείο β', σημείο i, της οδηγίας 75/442;

β) Πώς πρέπει, βάσει και της απαντήσεως στο ανωτέρω ερώτημα, να ερμηνευθεί η εργασία R 5; Απαιτείται για την ύπαρξη της αναφερόμενης συναφώς εργασίας να τυγχάνει η ουσία μιας επεξεργασίας, να μπορεί να χρησιμοποιηθεί περισσότερες φορές ή να μπορεί να ανακτηθεί;

2) Αν από την απάντηση στα ανωτέρω ερωτήματα προκύψει ότι μια εργασία όπως η μεταποίηση αιωρούμενης τέφρας δεν εμπίπτει στην εργασία R 5, οι περιεχόμενοι στα παραρτήματα ΙΙ Α και ΙΙ Β της οδηγίας 75/442 κατάλογοι εργασιών έχουν περιοριστικό χαρακτήρα ή μόνον ένας από αυτούς έχει τέτοιο χαρακτήρα και, σε καταφατική περίπτωση, ποιος;

3) α) Βάσει ποιων κριτηρίων πρέπει να καθοριστεί αν μια εργασία πρέπει να θεωρηθεί ως διάθεση ή ως αξιοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 75/442;

β) Πρέπει, όταν μια εργασία μπορεί να χαρακτηριστεί ως εργασία διαθέσεως και ως εργασία αξιοποιήσεως, να θεωρηθεί ότι υπερτερεί ο κατάλογος του παραρτήματος ΙΙ Α ή του παραρτήματος ΙΙ Β κατά τον χαρακτηρισμό της εργασίας ή κανένας από τους δύο καταλόγους δεν υπερτερεί του άλλου;

4) α) Αν η μεταφορά αιωρούμενης τέφρας πρέπει να θεωρηθεί ως μεταφορά προοριζομένων για διάθεση αποβλήτων, μπορεί τότε, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους, να προβληθεί αντίρρηση κατά της μεταφοράς αποκλειστικώς λόγω της ανάγκης επιτεύξεως αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο, χωρίς να έχει αποδειχθεί ότι η αυτάρκεια σε εθνικό επίπεδο είναι αναγκαία προκειμένου να επιτευχθεί αυτάρκεια σε κοινοτικό επίπεδο;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, συμβιβάζεται με το άρθρο 29 ΕΚ ο κανονισμός 259/93 κατά το μέτρο που επιτρέπει μια τέτοια απαγόρευση εξαγωγών αποκλειστικώς και μόνο βάσει της αρχής της αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο;»

Επί της εφαρμογής του άρθρου 104, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας

80 Εκτιμώντας ότι στην υπόθεση C-307/00 δεν χωρεί εύλογη αμφιβολία για την απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα και ότι στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00 οι απαντήσεις στα προδικαστικά ερωτήματα σαφώς μπορούν να συναχθούν από την απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2002, C-6/00, ASA (Συλλογή 2002, σ. I-1961), η οποία εκδόθηκε μετά τη δημοσίευση των διατάξεων περί παραπομπής, το Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 3, του Κανονισμού της ενώπιόν του διαδικασίας, πληροφόρησε το αιτούν δικαστήριο ότι προτίθεται να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη και κάλεσε τους ενδιαφερομένους κατά το άρθρο 20 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου να υποβάλουν τις τυχόν παρατηρήσεις τους επί του θέματος αυτού.

81 Η Γερμανική Κυβέρνηση, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή γνωστοποίησαν ότι δεν έχουν να διατυπώσουν παρατηρήσεις σχετικά με την πρόθεση του Δικαστηρίου να αποφανθεί με διάταξη στις παρούσες υποθέσεις. Οι SNB, GSES, PPGIFG και MGMV εξέθεσαν ότι αντιμετωπίζουν ευμενώς το ενδεχόμενο να εκδώσει το Δικαστήριο διάταξη.

82 Η OHK ισχυρίζεται ότι κακώς το αιτούν δικαστήριο εκτίμησε ότι τα επίμαχα στην υπόθεση C-307/00 προϊόντα αποτελούν χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια υπό την έννοια της οδηγίας περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων. Κατά την OHK, στην πραγματικότητα πρόκειται για απόβλητα ορυκτελαίων που περιέχουν χρησιμοποιημένα PCB, κατηγορία η οποία πρέπει να διακρίνεται από αυτήν των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων.

83 Η Ολλανδική Κυβέρνηση θεωρεί ότι στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00 οι απαντήσεις στο στοιχείο β' του πρώτου ερωτήματος και στο στοιχείο α' του τρίτου ερωτήματος δεν απορρέουν σαφώς από την προαναφερθείσα απόφαση ASA.

Επί του πρώτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00

84 Με το πρώτο ερώτημά του στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00 το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία, αφενός, αν οι εργασίες αξιοποιήσεως με ανακύκλωση ή ανάκτηση μετάλλων ή μειγμάτων μετάλλων ή με ανακύκλωση ή ανάκτηση άλλων ανόργανων ουσιών, τις οποίες αφορούν αντιστοίχως τα σημεία R 4 και R 5 του παραρτήματος II B της οδηγίας περί αποβλήτων, μπορούν να καλύψουν και την «επαναχρησιμοποίηση» κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, της οδηγίας αυτής και, αφετέρου, αν οι εργασίες αυτές συνεπάγονται ότι η σχετική ουσία τυγχάνει επεξεργασίας, ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί περισσότερες φορές ή ότι μπορεί να ανακτηθεί αργότερα.

85 Αντιθέτως προς αυτό που υποστήριξε η Ολλανδική Κυβέρνηση, η απάντηση στο ερώτημα αυτό σαφώς μπορεί να συναχθεί από την προαναφερθείσα απόφαση ASA.

86 Συγκεκριμένα, από τις σκέψεις 65 έως 71 της εν λόγω αποφάσεως προκύπτει ότι η απόθεση σκωριών και τέφρας σε εγκαταλελειμμένο ορυχείο αποτελεί εργασία η οποία μπορεί να συνδεθεί με την εργασία αξιοποιήσεως κατά το σημείο R 5 του παραρτήματος ΙΙ Β της οδηγίας περί αποβλήτων. Από τις σκέψεις αυτές προκύπτει και ότι η εξακρίβωση του χαρακτηρισμού αυτού σε μια συγκεκριμένη περίπτωση απαιτεί να αξιολογηθεί αν η σχετική απόθεση έχει ως κύριο στόχο το να μπορέσουν τα απόβλητα να επιτελέσουν μια χρήσιμη λειτουργία, με το να υποκαταστήσουν τη χρήση άλλων υλικών που θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία αυτή.

87 Επιπλέον, το Δικαστήριο ρητώς επισήμανε εν προκειμένω ότι ναι μεν η έννοια της «αξιοποιήσεως» συνεπάγεται γενικώς προηγούμενη επεξεργασία των αποβλήτων, πλην όμως ούτε από το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', ούτε από άλλη διάταξη της οδηγίας περί αποβλήτων προκύπτει ότι το γεγονός ότι τα απόβλητα έτυχαν τέτοιας επεξεργασίας αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τον χαρακτηρισμό μιας εργασίας ως «αξιοποιήσεως» υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο στ', της οδηγίας αυτής (προαναφερθείσα απόφαση ASA, σκέψη 67).

88 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ούτε από το εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', ούτε από άλλη διάταξη της οδηγίας περί αποβλήτων προκύπτει ότι το γεγονός ότι ένα απόβλητο επιδέχεται περισσότερες χρήσεις ή μπορεί να ανακτηθεί αργότερα αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τον χαρακτηρισμό μιας εργασίας ως «αξιοποιήσεως» υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο στ', της οδηγίας αυτής.

89 Οι εκτιμήσεις που εκτίθενται στις σκέψεις 86 έως 88 της παρούσας διατάξεως, από τις οποίες συνάγεται μεταξύ άλλων ότι η εργασία την οποία αφορά το σημείο R 5 του παραρτήματος ΙΙ Β της οδηγίας περί αποβλήτων κάλλιστα μπορεί να καλύψει και

την «επαναχρησιμοποίηση» κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, της οδηγίας αυτής, ισχύουν και για τις εργασίες που μπορούν να συνδεθούν με την εργασία αξιοποιήσεως κατά το σημείο R 4 του παραρτήματος αυτού.

90 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00 πρέπει να δοθεί η απάντηση, αφενός, ότι οι εργασίες αξιοποιήσεως με ανακύκλωση ή ανάκτηση μετάλλων ή μειγμάτων μετάλλων ή με ανακύκλωση ή ανάκτηση άλλων ανόργανων ουσιών, τις οποίες αφορούν αντιστοίχως τα σημεία R 4 και R 5 του παραρτήματος II B της οδηγίας περί αποβλήτων, μπορούν να καλύψουν και την «επαναχρησιμοποίηση» κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, της οδηγίας αυτής και, αφετέρου, ότι οι εργασίες αυτές δεν συνεπάγονται οπωσδήποτε ότι η σχετική ουσία τυγχάνει επεξεργασίας, ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί περισσότερες φορές ή ότι μπορεί να ανακτηθεί αργότερα.

Επί του δευτέρου ερωτήματος στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00

91 Με το δεύτερο ερώτημά του στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία, στην περίπτωση που από την απάντηση στο πρώτο ερώτημα στις υποθέσεις αυτές προκύψει ότι εργασίες όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες δεν μπορούν να συνδεθούν, αναλόγως της περιπτώσεως, με εργασία αξιοποιήσεως κατά τη σημεία R 4 ή R 5 του παραρτήματος II B της οδηγίας περί αποβλήτων, αν στους καταλόγους εργασιών διαθέσεως και αξιοποιήσεως που περιλαμβάνονται αντιστοίχως στα παραρτήματα II A και II B της οδηγίας αυτής, ή σε έναν από τους καταλόγους αυτούς, γίνεται περιοριστική απαρίθμηση.

92 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00, δεν είναι αναγκαίο να δοθεί απάντηση στο δεύτερο ερώτημα στις υποθέσεις αυτές.

Επί του τρίτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00

93 Με το τρίτο ερώτημά του στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία ποια είναι τα κριτήρια για να καθοριστεί αν μια εργασία επεξεργασίας αποβλήτων πρέπει να χαρακτηριστεί ως διάθεση ή ως αξιοποίηση υπό την έννοια της οδηγίας περί αποβλήτων και, στην περίπτωση που η ίδια εργασία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως διάθεση και ως αξιοποίηση, αν πρέπει να υπερισχύσει ο ένας ή ο άλλος χαρακτηρισμός.

94 Αντιθέτως προς αυτό που υποστήριξε η Ολλανδική Κυβέρνηση, η απάντηση στο ερώτημα αυτό σαφώς μπορεί να συναχθεί από την προαναφερθείσα απόφαση ASA.

95 Εν προκειμένω, πρέπει ευθύς εξ αρχής να υπομνηστεί ότι, όπως το Δικαστήριο έκρινε στη σκέψη 63 της αποφάσεως εκείνης, για την εφαρμογή της οδηγίας περί αποβλήτων κάθε εργασία επεξεργασίας αποβλήτων πρέπει να μπορεί να χαρακτηριστεί ως διάθεση ή ως αξιοποίηση και η ίδια εργασία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί συγχρόνως ως διάθεση και ως αξιοποίηση.

96 Στη συνέχεια, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, όταν πρόκειται για εργασία η οποία, λαμβανομένης υπόψη μόνον της ονομασίας της, μπορεί να συνδεθεί με εργασία διαθέσεως κατά το παράρτημα II Α της οδηγίας περί αποβλήτων ή με εργασία αξιοποιήσεως κατά το παράρτημα II Β της οδηγίας αυτής, η εργασία αυτή πρέπει να χαρακτηρίζεται αναλόγως της περιπτώσεως υπό το φως των στόχων της οδηγίας αυτής (προαναφερθείσα απόφαση ASA, σκέψη 64).

97 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο επισήμανε ότι από το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας περί αποβλήτων, καθώς και από την τέταρτη αιτιολογική της σκέψη προκύπτει ότι το ουσιώδες χαρακτηριστικό της εργασίας αξιοποιήσεως

αποβλήτων έγκειται στο γεγονός ότι ο κύριος στόχος της είναι να μπορέσουν τα απόβλητα να επιτελέσουν μια χρήσιμη λειτουργία, με το να υποκαταστήσουν τη χρήση άλλων υλικών που θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία αυτή, πράγμα που καθιστά δυνατή τη διατήρηση των φυσικών πόρων (προαναφερθείσα απόφαση ASA, σκέψη 69).

98 Τέλος, όπως το Δικαστήριο υπενθύμισε στη σκέψη 70 της προαναφερθείσας αποφάσεως ASA, στα εθνικά δικαστήρια απόκειται να εφαρμόζουν το κριτήριο αυτό σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση για να καθορίζουν αν η σχετική εργασία πρέπει να χαρακτηριστεί ως αξιοποίηση ή ως διάθεση.

99 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο τρίτο ερώτημα στις υποθέσεις C-308/00 έως C-311/00 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι μια εργασία επεξεργασίας αποβλήτων δεν μπορεί να χαρακτηριστεί συγχρόνως ως διάθεση και ως αξιοποίηση υπό την έννοια της οδηγίας περί αποβλήτων. Όταν πρόκειται για εργασία η οποία, λαμβανομένης υπόψη μόνον της ονομασίας της, εκ των προτέρων μπορεί να συνδεθεί με εργασία διαθέσεως κατά το παράρτημα ΙΙ Α της εν λόγω οδηγίας ή με εργασία αξιοποιήσεως κατά το παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας αυτής, πρέπει, αναλόγως της περιπτώσεως, να εξακριβώνεται αν ο κύριος στόχος της σχετικής εργασίας είναι να μπορέσουν τα απόβλητα να επιτελέσουν μια χρήσιμη λειτουργία, με το να υποκαταστήσουν τη χρήση άλλων υλικών που θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία αυτή, και στην περίπτωση αυτή να γίνεται δεκτός ο χαρακτηρισμός της αξιοποιήσεως.

Επί του τετάρτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-308/00 και C-309/00

100 Με το τέταρτο ερώτημά του στις υποθέσεις C-308/00 και C-309/00, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν, προκειμένου να χαρακτηριστεί μια εργασία επεξεργασίας αποβλήτων ως διάθεση ή ως αξιοποίηση, πρέπει να επικρατήσει η γνώμη της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους αποστολής ή αυτή της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους προορισμού.

101 Η απάντηση στο ερώτημα αυτό σαφώς μπορεί να συναχθεί από την προαναφερθείσα απόφαση ASA.

102 Συγκεκριμένα, από τη σκέψη 44 της αποφάσεως εκείνης προκύπτει ότι ο χαρακτηρισμός που έγινε δεκτός από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προορισμού σχετικά με συγκεκριμένη εργασία δεν μπορεί να δεσμεύσει τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους αποστολής, καθώς και ότι ούτε ο χαρακτηρισμός που έγινε δεκτός από τις δεύτερες μπορεί να δεσμεύσει τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προορισμού. Ο εντεύθεν κίνδυνος δισταμένων χαρακτηρισμών είναι σύμφυτος με το σύστημα που καθιέρωσε ο ίδιος ο κανονισμός, ο οποίος αναθέτει συγχρόνως σε όλες τις αρμόδιες αρχές την ευθύνη να φροντίζουν ώστε οι μεταφορές να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού αυτού.

103 Κατά συνέπεια, στο τέταρτο ερώτημα στις υποθέσεις C-308/00 και C-309/00 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο χαρακτηρισμός που οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προορισμού έδωσαν σε συγκεκριμένη εργασία επεξεργασίας αποβλήτων δεν υπερισχύει του χαρακτηρισμού που έγινε δεκτός από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους αποστολής, καθώς και ότι ούτε ο χαρακτηρισμός που δόθηκε από τις δεύτερες υπερισχύει εκείνου που έγινε δεκτός από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προορισμού.

Επί του πέμπτου ερωτήματος στην υπόθεση C-308/00 και του τετάρτου ερωτήματος στις υποθέσεις C-310/00 και C-311/00

104 Με το στοιχείο α' του πέμπτου ερωτήματός του στην υπόθεση C-308/00 και με το στοιχείο α' του τετάρτου ερωτήματός του στις υποθέσεις C-310/00 και C-311/00 το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν, όταν πρόκειται για σχέδιο μεταφοράς αποβλήτων προς διάθεση, μπορεί να προβληθεί αντίρρηση βάσει του άρθρου 4,

παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού απλώς και μόνον για τον λόγο ότι είναι αναγκαία για να επιτευχθεί αυτάρκεια σε εθνικό επίπεδο, χωρίς επιπλέον να χρειάζεται να αποδειχθεί ότι η αντίρρηση αυτή είναι αναγκαία για να επιτευχθεί αυτάρκεια σε κοινοτικό επίπεδο. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, το αιτούν δικαστήριο ερωτά επιπλέον με το στοιχείο β' των ίδιων ερωτημάτων αν η διάταξη αυτή του κανονισμού είναι συμβατή με το άρθρο 29 ΕΚ κατά το μέρος που η πιο πάνω διάταξη επιτρέπει μια απαγόρευση εξαγωγών που στηρίζεται αποκλειστικώς στην αρχή της αυτάρκειας σε εθνικό επίπεδο.

105 Πρέπει να υπομνηστεί εκ προοιμίου ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της από το άρθρο 234 ΕΚ κατανομής των δικαιοδοτικών καθηκόντων μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, ο εθνικός δικαστής, ο οποίος είναι ο μόνος που έχει άμεση γνώση των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως καθώς και των επιχειρημάτων που προέβαλαν ενώπιόν του οι διάδικοι και ο οποίος θα πρέπει να αναλάβει την ευθύνη της προς έκδοση δικαστικής αποφάσεως, είναι πιο κατάλληλος να εκτιμήσει, με πλήρη γνώση της υποθέσεως, τη λυσιτέλεια των νομικών ζητημάτων που θέτει η διαφορά την οποία εκδικάζει και την ανάγκη εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, για να εκδώσει την απόφασή του. Ωστόσο, το Δικαστήριο, όταν πρόκειται για ερωτήματα που ενδεχομένως διατυπώθηκαν κατά μη προσήκοντα τρόπο ή που υπερβαίνουν το πλαίσιο των καθηκόντων που ορίζει το άρθρο 234 ΕΚ, έχει την εξουσία να συναγάγει από το σύνολο των στοιχείων που παρέσχε το εθνικό δικαστήριο, και ιδίως από την αιτιολογία της πράξεως περί παραπομπής, τα στοιχεία του κοινοτικού δικαίου που χρήζουν ερμηνείας, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 1978, 83/78, Pigs Marketing Board, Συλλογή τόμος 1978, σ. 739, σκέψεις 25 και 26, και της 22ας Ιουνίου 2000, C-425/98, Marca Mode, Συλλογή 2000, σ. I-4861, σκέψη 21).

106 Έτσι, το Δικαστήριο δύναται να παράσχει στο εθνικό δικαστήριο χρήσιμα για τη λύση της διαφοράς της κύριας δίκης ερμηνευτικά στοιχεία που ανάγονται στο κοινοτικό δίκαιο (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2002, C-304/00, Strawson και Gagg & Sons, Συλλογή 2002, σ. I-10737, σκέψη 57). Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο ενδέχεται να πρέπει να λάβει υπόψη κανόνες κοινοτικού δικαίου τους οποίους το αιτούν δικαστήριο δεν ανέφερε με το ερώτημά του (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 20ής Μαρτίου 1986, 35/85, Tissier, Συλλογή 1986, σ. 1207, σκέψη 9, και την προαναφερθείσα απόφαση Strawson και Gagg & Sons, σκέψη 58).

107 Για να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει εν προκειμένω να επισημανθεί ότι από τη σκέψη 47 της προαναφερθείσας αποφάσεως ASA προκύπτει ότι, όταν η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εξαγωγής θεωρεί ότι ο σκοπός μιας μεταφοράς αποβλήτων χαρακτηρίστηκε εσφαλμένως με την ανακοίνωση, η αρχή αυτή πρέπει να στηρίξει την αντίρρησή της για τη μεταφορά σε λόγο που αντλείται από αυτόν τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό, χωρίς να αναφέρει κάποια από τις ειδικές διατάξεις του κανονισμού που ορίζουν τις αντιρρήσεις που τα κράτη μέλη δύνανται να προβάλλουν κατά των μεταφορών αποβλήτων. Η αντίρρηση αυτή, όπως οι άλλες αντιρρήσεις που προβλέπονται από τον κανονισμό, έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζεται η μεταφορά.

108 Ειδικότερα, δεν είναι έργο μιας αρμόδιας αρχής να προβεί αυτεπαγγέλτως σε νέο χαρακτηρισμό του σκοπού μιας μεταφοράς αποβλήτων, καθόσον ο μονομερής νέος αυτός χαρακτηρισμός έχει ως αποτέλεσμα η ίδια μεταφορά να εξεταστεί από διάφορες αρμόδιες αρχές με γνώμονα διατάξεις που ανήκουν σε χωριστά κεφάλαια του κανονισμού, πράγμα που θα ήταν ασύμβατο με το σύστημα που καθιέρωσε ο κανονισμός αυτός (προαναφερθείσα απόφαση ASA, σκέψη 48).

109 Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι, για να συμμορφωθεί προς τις διατάξεις του κανονισμού, ο Υπουργός έπρεπε να περιοριστεί εν προκειμένω να στηρίξει τις αντιρρήσεις του κατά των μεταφορών που σχεδίαζαν αντιστοίχως οι SNB, SV και AZN απλώς και μόνον στον εσφαλμένο χαρακτηρισμό που, κατ' αυτόν, έδωσε κάθε μία από αυτές, εκθέτοντας, όπως κατά τα λοιπά έπραξε, ότι θεωρεί ότι οι σχεδιαζόμενες εργασίες αποτελούν διάθεση και όχι αξιοποίηση.

110 Αντιθέτως, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, στις αντίστοιχες ανακοινώσεις τους, οι SNB, SV και AZN χαρακτήρισαν τις σχεδιαζόμενες εργασίες ως εργασίες αξιοποιήσεως, ο Υπουργός δεν μπορούσε να διατυπώσει αντιρρήσεις βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού, το οποίο αφορά τις μεταφορές αποβλήτων προς διάθεση.

111 Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η λύση της διαφοράς της κύριας δίκης δεν μπορεί να εξαρτηθεί από την ερμηνεία, ή από το κύρος, της τελευταίας διατάξεως, αλλά απαιτεί να ληφθούν υπόψη οι αρχές που απορρέουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου, όπως αυτές υπομνήστηκαν στις σκέψεις 107 και 108 της παρούσας διατάξεως.

112 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πέμπτο ερώτημα στην υπόθεση C-308/00 και στο τέταρτο ερώτημα στις υποθέσεις C-310/00 και C-311/00 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από το σύστημα που καθιέρωσε ο κανονισμός προκύπτει ότι, όταν η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους αποστολής θεωρεί ότι ο σκοπός μιας μεταφοράς αποβλήτων χαρακτηρίστηκε στην ανακοίνωση εσφαλμένως ως αξιοποίηση, η αρχή αυτή πρέπει να στηρίξει την αντίρρησή της κατά της μεταφοράς στον λόγο που αντλείται από αυτόν τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό, χωρίς να αναφέρει κάποια από τις ειδικές διατάξεις του κανονισμού που, όπως, μεταξύ άλλων, το άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, ορίζουν τις αντιρρήσεις που τα κράτη μέλη δύνανται να προβάλλουν κατά των μεταφορών αποβλήτων προς διάθεση.

Επί του πρώτου ερωτήματος στην υπόθεση C-307/00

113 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπομνηστεί ότι η διαφορά της κύριας δίκης στην υπόθεση C-307/00 αφορά μια αντίρρηση που προβλήθηκε κατά μεταφοράς χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων με συγκέντρωση PCB ανώτερη των 50 ppm, με σκοπό να χρησιμοποιηθούν ως καύσιμο, και ότι, με την προσφυγή της στην κύρια δίκη, η OHK αμφισβητεί ότι η χρησιμοποίηση αυτή αποτελεί διάθεση υπό την έννοια του κανονισμού και της οδηγίας περί αποβλήτων.

114 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 82 της παρούσας διατάξεως, η ΟΗΚ ισχυρίζεται ότι τα επίμαχα στην κύρια δίκη προϊόντα δεν αποτελούν χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια υπό την έννοια της οδηγίας περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων. Ωστόσο, εν προκειμένω πρέπει να υπομνηστεί ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας του άρθρου 234 ΕΚ, η οποία στηρίζεται σε σαφή διαχωρισμό των καθηκόντων των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, κάθε εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως ανήκει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 15ης Νοεμβρίου 1979, 36/79, Denkavit, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 667, σκέψη 12, και της 22ας Ιουνίου 2000, C-318/98, Fornasar κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-4785, σκέψη 31). Πάντως, εν προκειμένω επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το αιτούν δικαστήριο συστηματικώς αναφέρει τα επίμαχα στην κύρια δίκη προϊόντα ως χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια και ότι ειδικά το γεγονός αυτό το οδήγησε να ρωτήσει το Δικαστήριο ως προς το περιεχόμενο της οδηγίας περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων.

115 Ενόψει των ανωτέρω, το πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-307/00 πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι με αυτό ερωτάται αν, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων της οδηγίας περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων και των διατάξεων της οδηγίας περί των PCB και PCT, η μεταφορά χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων με συγκέντρωση PCB ανώτερη των 50 ppm, με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους ως καυσίμου, πρέπει πάντοτε να θεωρείται μεταφορά αποβλήτων προς διάθεση υπό την έννοια των συνδυασμένων διατάξεων του κανονισμού και της οδηγίας περί αποβλήτων, οπότε αντιρρήσεις κατά της μεταφοράς αυτής μπορούν να προβληθούν από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους αποστολής βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, του κανονισμού.

116 Λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, των εκτιμήσεων που υπομνήστηκαν στις σκέψεις 105 και 106 της παρούσας διατάξεως, δεν χωρεί εύλογη αμφιβολία ως προς την απάντηση στο ερώτημα που αναδιατυπώθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο.

117 Συγκεκριμένα, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά το άρθρο 26, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού, κάθε μεταφορά αποβλήτων που συνεπάγεται διάθεση ή αξιοποίηση κατά παράβαση των κοινοτικών κανόνων αποτελεί παράνομη μεταφορά

υπό την έννοια του κανονισμού αυτού και ότι, κατά την παράγραφο 5 του άρθρου αυτού, τα κράτη μέλη οφείλουν να λαμβάνουν κάθε κατάλληλο μέτρο για να απαγορεύουν και να τιμωρούν την παράνομη αυτή μεταφορά.

118 Όπως προκύπτει από το σαφές κείμενο του άρθρου 8, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, το οποίο αποτελεί ειδική διάταξη υπό την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, της οδηγίας περί αποβλήτων, τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να απαγορεύουν τη χρησιμοποίηση, ως καυσίμου, χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων με συγκέντρωση PCB ανώτερη των 50 ppm.

119 Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η σχεδιαζόμενη από την OHK μεταφορά χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων θα ήταν, αν είχε πραγματοποιηθεί, παράνομη μεταφορά υπό την έννοια του άρθρου 26, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού.

120 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ανεξαρτήτως του ζητήματος αν η εργασία καύσεως όπως η σχεδιαζόμενη από την OHK αποτελεί διάθεση ή αξιοποίηση υπό την έννοια του κανονισμού και της οδηγίας περί αποβλήτων, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους αποστολής οφείλει να αντιταχθεί σε μια τέτοια μεταφορά.

121 Η υποχρέωση αυτή απορρέει ειδικότερα από το άρθρο 26 του κανονισμού, το οποίο επιβάλλει στα κράτη μέλη να απαγορεύουν και να τιμωρούν κάθε παράνομη μεταφορά, καθώς και από το άρθρο 30, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, το οποίο επιβάλλει ρητώς τη γενική υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν ότι οι μεταφορές αποβλήτων πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού αυτού (βλ., κατ' αναλογία, την προαναφερθείσα απόφαση ASA, σκέψη 41).

122 Κατά συνέπεια, όταν πρόκειται για παράνομη μεταφορά υπό την έννοια του άρθρου 26, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού, η αρμόδια αρχή οφείλει να στηρίζεται αποκλειστικώς στην έλλειψη νομιμότητας της μεταφοράς αυτής για να εναντιωθεί σ' αυτήν, χωρίς να μπορεί να αναφέρει κάποια από τις ειδικές διατάξεις του κανονισμού οι οποίες ορίζουν τις αντιρρήσεις που τα κράτη μέλη μπορούν να προβάλλουν κατά των μεταφορών αποβλήτων (βλ., κατ' αναλογία, την προαναφερθείσα απόφαση ASA, σκέψη 47). Συγκεκριμένα, οι ειδικές αυτές διατάξεις δεν έχουν εφαρμογή όταν πρόκειται για τέτοια παράνομη μεταφορά.

123 Ενόψει των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-307/00 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 8, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας περί χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, η μεταφορά χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων με συγκέντρωση PCB ανώτερη των 50 ppm, με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους ως καυσίμου, αποτελεί παράνομη μεταφορά αποβλήτων υπό την έννοια του άρθρου 26, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού, κατά της οποίας η αρμόδια αρχή οφείλει να εναντιωθεί στηρίζοντας την αντίρρησή της αποκλειστικώς στον λόγο που αντλείται από την παρανομία αυτή, χωρίς να αναφέρει κάποια από τις ειδικές διατάξεις του κανονισμού οι οποίες ορίζουν τις αντιρρήσεις που τα κράτη μέλη μπορούν να προβάλλουν κατά των μεταφορών αποβλήτων.

Επί του δευτέρου ερωτήματος στην υπόθεση C-307/00

124 Από την απάντηση στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-307/00 προκύπτει ότι η λύση της διαφοράς στην κύρια δίκη δεν μπορεί να εξαρτηθεί από την ερμηνεία, ή από το κύρος, του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού. Κατά συνέπεια, παρέλκει να δοθεί απάντηση στο δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση εκείνη.

Επί των δικαστικών εξόδων

125 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ολλανδική, η Γερμανική και η Αυστριακή, Κυβέρνηση, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους των κύριων δικών τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διατάξεις της 8ης Αυγούστου 2000 το Raad van State, αποφαίνεται:

1) Οι εργασίες αξιοποιήσεως με ανακύκλωση ή ανάκτηση μετάλλων ή μειγμάτων μετάλλων ή με ανακύκλωση ή ανάκτηση άλλων ανόργανων ουσιών, τις οποίες αφορούν αντιστοίχως τα σημεία R 4 και R 5 του παραρτήματος II B της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991, και με την απόφαση 96/350/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 1996, μπορούν να καλύψουν και την «επαναχρησιμοποίηση» κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, της οδηγίας αυτής.

Οι εργασίες αυτές δεν συνεπάγονται οπωσδήποτε ότι η σχετική ουσία τυγχάνει επεξεργασίας, ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί περισσότερες φορές ή ότι μπορεί να ανακτηθεί αργότερα.

2) Μια εργασία επεξεργασίας αποβλήτων δεν μπορεί να χαρακτηριστεί συγχρόνως ως διάθεση και ως αξιοποίηση υπό την έννοια της οδηγίας 75/442, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156 και με την απόφαση 96/350. Όταν πρόκειται για εργασία η οποία, λαμβανομένης υπόψη μόνον της ονομασίας της, εκ των προτέρων μπορεί να συνδεθεί με εργασία διαθέσεως κατά το παράρτημα ΙΙ Α της εν λόγω οδηγίας ή με εργασία αξιοποιήσεως κατά το παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας αυτής, πρέπει, αναλόγως της περιπτώσεως, να εξακριβώνεται αν ο κύριος στόχος της σχετικής εργασίας είναι να μπορέσουν τα απόβλητα να επιτελέσουν μια χρήσιμη λειτουργία, με το να υποκαταστήσουν τη χρήση άλλων υλικών που θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία αυτή, και στην περίπτωση αυτή να γίνεται δεκτός ο χαρακτηρισμός της αξιοποιήσεως.

3) Ο χαρακτηρισμός που οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προορισμού έδωσαν σε συγκεκριμένη εργασία επεξεργασίας αποβλήτων δεν υπερισχύει του χαρακτηρισμού που έγινε δεκτός από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους αποστολής, ενώ ούτε ο χαρακτηρισμός που δόθηκε από τις δεύτερες υπερισχύει εκείνου που έγινε δεκτός από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προορισμού.

4) Από το σύστημα που καθιέρωσε ο κανονισμός (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους, προκύπτει ότι, όταν η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους αποστολής θεωρεί ότι ο σκοπός μιας μεταφοράς αποβλήτων χαρακτηρίστηκε στην ανακοίνωση εσφαλμένως ως αξιοποίηση, η αρχή αυτή πρέπει να στηρίξει την αντίρρησή της κατά της μεταφοράς στον λόγο που αντλείται από αυτόν τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό, χωρίς να αναφέρει κάποια από τις ειδικές διατάξεις του κανονισμού αυτού που, όπως, μεταξύ άλλων, το άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο β', σημείο i, ορίζουν τις αντιρρήσεις που τα κράτη μέλη δύνανται να προβάλλουν κατά των μεταφορών αποβλήτων προς διάθεση.

5) Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 8, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 75/439/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 1975, περί διαθέσεως των χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 87/101/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, η μεταφορά χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων με συγκέντρωση PCB ανώτερη των 50 ppm, με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους ως καυσίμου, αποτελεί παράνομη μεταφορά αποβλήτων υπό την έννοια του άρθρου 26, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 259/93, κατά της οποίας η αρμόδια αρχή οφείλει να εναντιωθεί στηρίζοντας την αντίρρησή της αποκλειστικώς στον λόγο που αντλείται από την παρανομία αυτή, χωρίς να αναφέρει κάποια από τις ειδικές διατάξεις του κανονισμού αυτού οι οποίες ορίζουν τις αντιρρήσεις που τα κράτη μέλη μπορούν να προβάλλουν κατά των μεταφορών αποβλήτων.

Λουξεμβούργο, 27 Φεβρουαρίου 2003.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

M. Wathelet